

Gen

Chapter 26

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

הָיָה wonten H1961	אִשְׁרָיִם ingkang	הָרֵאשִׁוֹן ingkang-sapisan H7223	הָרֵעֵב paceklik H7458	מְלָכָוּ kajawi H0905	בְּאֶרֶץ ing-tanah H0776	רָעֵב paceklik H7458	וַיְהִי Lan-wonten H1961	1
גֵּרָרָה: ing-Gerar H1642	פְּלִשְׁתִּים Filistin H6430	מֶלֶךְ- raja- H4428	אֲבִימֶלֶךְ Abimèlèk H0040	אֶל- dhateng- H0413	יִצְחָק Iskak H3327	וַיְלֶד Lan-késah H3212	אֲבְרָהָם Abraham H0085	בֵּינָיִם ing-dinten-dinten H3117

Nalika iku ing tanah kono kambah ing pailan, iki dudu pailan sing dhisik kang kelakon nalika jamane Rama Abraham. Rama Iskak tumuli tindak menyang Gerar manggihi Sang Prabu Abimelekh rajane bangsa Filisti.

תַּרְדֵּךְ medhak H3381	אֶל- sampun- H0408	וַיֹּאמֶר Lan-ngendika H0559	יְהוָה Yéhuwah H3068	אֵלָיו dhateng-piyambakipun H0413	וַיֵּרָא Lan-ngatingal H7200	2
אֶמְרָא Kawula-badhé-ngendikakaken H0559	אִשְׁרָיִם ingkang	בְּאֶרֶץ ing-tanah H0776	שָׂכֹן Manggona H7931	מִצְרַיִם dhateng-Mesir H4714	אֵלָיו: dhateng-panjenengan H0413	

Sang Yehuwah banjur ngatingal marang Rama Iskak sarta ngandika: "Sira aja lunga menyang Mesir, manggona ana ing tanah kang bakal Sundhawuhake marang sira.

עַמְּוָה kaliyan-panjenengan H1961	וַאֲהִיָּה lan-Kawula-badhé-wonten H1961	הִזְאת punika H2063	בְּאֶרֶץ ing-tanah H0776	נֹמֵר Numpanga	3
וַיֵּרֵד lan-dhateng-turun-panjenengan H2233	לָנוֹ dhateng-panjenengan	כִּי- amargi-	וַאֲבָרְכָהּ lan-mberkahi-panjenengan H1288		
וַהֲקַמְתִּי lan-Kawula-badhé-negakaken	הָאֵל punika H0411	הָאֲרֶצֶת tanah-tanah H0776	כָּל- sedaya- H3605	אֶת- dhateng- H0853	אֶתְּ Kawula-badhé-maringi H5414
אֲבִיךָ: rama-panjenengan H0001	לְאֲבִרְהָם dhateng-Abraham H0085	נְשָׁבַעְתִּי Kawula-sampun-sumpah H7650	אִשְׁרָיִם ingkang	הַשְּׂבָעָה sumpah H7621	אֶת- dhateng- H0853

Sira tetepa manggon ana ing tanah kene dadi wong manca, dene Ingsun bakal nunggil kalawan sira lan sira bakal Sunberkahi, marga sira lan turunira bakal Sunparingi tanah iki kabeh, sarta Ingsun bakal netepi sumpah kang wus Sundhawuhake marang Abraham bapakira.

השמים langit H8064	ככוכבי kados-lintang-lintang H3556	זרעך turun-panjenengan H2233	את dhateng- H0853	והרביתי Lan-Kawula-badhé-nganakaken	4	
	האל punika H0411	הארצת tanah-tanah H0776	כל sedaya- H3605	את dhateng H0853	לזרעך dhateng-turun-panjenengan H2233	ונתתי Lan-maringi H5414
	הארץ: bumi H0776	גוי bangsa-bangsa	כל sedaya H3605	בזרעך ing-turun-panjenengan H2233	והתברכו Lan-badhé-dipunberkahi H1288	

Karomaneh Ingsun bakal ngakehake turunira kaya lintang ing langit; lan turunira bakal Sunparingi tanah iki kabeh; sarta marga saka turunira sakehe bangsa ing bumi bakal binerkahan.

משמרת kawajiban-Kawula H4931	ונישמר Lan-netepi H8104	בקלי ing-suwanten-Kawula	אברהם Abraham H0085	שמע mireng H8085	אשר- ing kang- H6118	עקב jalaran	5
		ותורתי: lan-angger-angger-Kawula H8451	חקותי prèntan-Kawula H2708	מצותי dhawuh-Kawula H4687			

Mulane mangkono awit Abraham wus ngestokake dhawuhingSun lan netepi kang dadi kawajibane marang Ingsun, yaiku kabeh pepakon, pranatan lan angger-anggeringSun."

בנרר: ing-Gerar H1642	יצחק Iskak H3327	וישב Lan-dedalem H3427	6
---	--	--	---

Dadine Rama Iskak tetep anggone dedalem ana ing Gerar.

ויאמר Lan-ngendika H0559	לאשתו bab-garwanipun H0802	המקום panggenan-punika H4725	אנשי tiyang-tiyang H0376	וישאלו Lan-ndangu H7592	7		
פון supados-mboten- H6435	אשתי garwa-kula H0802	לאמר ngendika H0559	יאה ajrih H3372	כי amargi H1931	הוא piyambakipun H0269	אתתי sadhèrèk-èstri-kula	
מראה warnnipun H4758	טובת sae	כי amargi-	רבקה Ribkah H7259	על- bab-	המקום panggenan-punika H4725	אנשי tiyang-tiyang H0376	יהרגני mejahi-kula H2026
						היא: piyambakipun H1931	

Nalika wong-wong ing kono padha takon bab garwane, Rama Iskak ngandika: "Punika sadherek kula," awit ajrih ngandika: "Punika semah kula," marga osiking panggalihe: "Bisa uga aku dipateni dening wong-wong ing kene jalaran saka Ribkah, awit Ribkah iku warnane endah."

וישקר Lan-ningali H8259	הימים dinten-dinten H3117	שם ing-ngriku H8033	לו dhateng-piyambakipun	ארכור dangu- H0748	כי nalika	ויהי Lan-wonten H1961	8		
את kaliyan H0854	מצחק gegujengan H6711	יצחק Iskak H3327	ויהנה lan-lah H2009	ניראה Lan-ningali H7200	החלון jendhela H2474	בער lumantar H1157	פלשתים Filistin H6430	מלך raja H4428	אבימלך Abimèlèk H0040
								אשתו: garwanipun H0802	רבקה Ribkah H7259

Bareng wus antara lawas anggone dedalem ana ing kono, kacarita Sang Prabu Abimelekh rajane wong Filisti pinuju ngungak ing cendhela, mirsa Rama Iskak lagi ngungrum kang garwa Ribkah.

אַשְׁתָּךְ garwa-panjenengan H0802	הֵנָּה lah H2009	אָנֹכִי nanging H0389	וְיֹאמֶר Lan-ngendika H0559	לִיצְחָק dhateng-Iskak H3327	אַבִּימֶלֶךְ Abimèlèk H0040	וְיִקְרָא Lan-nimbali H7121	9
הוּא piyambakipun H1931	אֶחְתִּי sadherèk-èstri-kula H0269	אֲמַרְתִּי kula-ngendika H0559	אֲמַרְתָּ panjenengan-ngendika H0559	וְאִידִּ lan-kadospundi	הוּא piyambakipun H1931		
אֲמוֹתַי pejah H4191	פָּנֹי supados-mboten- H6435	אֲמַרְתִּי kula-ngendika H0559	כִּי amargi	יִצְחָק Iskak H3327	אֵלָיו dhateng-piyambakipun H0413	וְיֹאמֶר Lan-ngendika H0559	
עֲלִיהָ: jalaran-piyambakipun							

Sang Prabu Abimelekh tumuli nimbali Rama Iskak lan ngandika: “Lah sampun tamtu punika ingkang garwa, kadospundi dene panjenengan ndadak ngandika: Punika sadherek kula?” Ature Rama Iskak marang Sang Raja: “Margi osiking manah kula: Sampun ngantos kula dipun pejahi margi saking piyambakipun.”

לָנוּ dhateng-kula	עֲשִׂיתָ panjenengan-tindakaken	זֹאת punika H2063	מַה- menapa- H4100	אַבִּימֶלֶךְ Abimèlèk H0040	וְיֹאמֶר Lan-ngendika H0559	10
אַשְׁתָּךְ garwa-panjenengan H0802	אֶת- kaliyan- H0854	הַעַם bangsa	אַחַד satunggal H0259	שָׁכַב tilem H7901	כְּמַעֵט meh-mawon H4592	
		אֲשָׁם: kaluputan H0817	עָלִינוּ ing-kula	וְהִבַּאתָ lan-panjenengan-sampun-ndatengaken H0935		

Nanging Sang Prabu Abimelekh ngandika: “Punapa ta ingkang panjenengan tandukaken dhateng kula sadaya punika? Gampil sanget kalampahan wonten tiyang bangsa ngriki ingkang ngantos nilemi ingkang garwa, rak margi saking makaten panjenengan lajeng ndhatengaken kalepatan dhateng kula sadaya?”

הִנֵּנִי Sinten-ingkang-ndemèk H5060	לְאֹמֶר ngendika H0559	הַעַם bangsa	כָּל- sedaya- H3605	אֶת- dhateng- H0853	אַבִּימֶלֶךְ Abimèlèk H0040	וַיִּצְוָה Lan-dhawuh H6680	11
	יִוְמַת: badhé-dipunpejahi H4191	מוֹת pejah H4191	וּבְאִשְׁתּוֹ lan-garwanipun H0802	הִנֵּה punika H2088	בְּאִישׁ tiyang-punika H0376		

Sang Prabu Abimelekh banjur ngundhangake dhawuh marang sabangsa kabeh: “Sapa wong kang wanuh-wani ngaru-biru marang priyayi iki utawa marang garwane, mesthi diukum pati!”

שְׁעָרַיִם tikel H8180	מֵאָה satus H3967	הָהוּא punika H1931	בְּשָׁנָה ing-taun H8141	וַיִּמְצָא Lan-manggih H4672	הָהוּא punika H1931	בְּאֶרֶץ ing-tanah H0776	יִצְחָק Iskak H3327	וַיִּזְרַע Lan-nanem H2232	12
וַיְהִי: Yéhuwah H3068								וַיִּבְרַכְהוּ Lan-mberkahi H1288	

Anadene Rama Iskak nuli nyebar wiji ana ing tanah kono, oleh-olehane ing taun iku uga nganti tikel satus, marga diberkahi dening Sang Yehuwah,

13
 מְאָד : נָדַל כִּי- עָר וְנָדַל הָלוֹךְ וְנִלְךְ הָאִישׁ וַיִּנְדֹּל
 sanget ageng bilih-ngantos lan-ageng teras Lan-tindhak tiyang-punika Lan-ageng
[H3966](#) [H1431](#) [H5704](#) [H1432](#) [H1980](#) [H3212](#) [H0376](#) [H1431](#)

temah panjenengane dadi sugih lan saya suwe saya mundhak kasugihane, nganti dadi sugih banget,

14
 וְעַבְדָּהּ בָּקָר וּמִקְנֵה צֹאן מִקְנֵה- לֹו וַיְהִי-
 lan-abdi lembu lan-raja-darbèk menda raja-darbèk- dhateng-piyambakipun Lan-dados-
[H5657](#) [H1241](#) [H4735](#) [H6629](#) [H4735](#) [H1961](#)

רָבָה וַיִּקְנָאֵי אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים :
 Lan-meri kathah tiyang-Filistin piyambakipun Lan-meri
[H0853](#) [H0853](#) [H7065](#)

kagungan pepanthan wedhus lan pepanthan sapi, brayate akeh, nganti wong-wong Filisti padha meri.

15
 בֵּימֵי וְכַל- הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו
 ing-dinten-dinten ramanipun abdi-abdi dipunkedhuk ingkang sumur-sumur Lan-sedaya-
[H3117](#) [H0001](#) [H5650](#) [H2658](#) [H0875](#) [H3605](#)

אֲבְרָהָם אָבִיו סְתָמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עֶפְרָ :
 Abraham ramanipun dipunurugi tiyang-Filistin lan-ngisi lebu
[H0085](#) [H0001](#) [H0853](#) [H4390](#) [H6083](#) [H6430](#)

Sakehe sumur ing jamane Rama Abraham, kang rama, kang didhudhuk dening para abidine kang rama, iku padha ditableg lan diurugi lemah.

16
 וַיֹּאמֶר וַיִּבְמֶלֶךְ אֶל- יִצְחָק לְךָ מִעֲבָדָי כִּי-
 Lan-ngendika Abimèlèk dhateng- Iskak Tindhaka saking-kula amargi-
[H0559](#) [H0040](#) [H0413](#) [H3327](#) [H3212](#)

עֲצֻמַת־ מְאָד : מִכְנֹנִי
 panjenengan-sampun-langkung-kiyat- sanget tinimbang-kula
[H3966](#)

Sang Prabu Abimelekh banjur ngandika marang Rama Iskak: "Panjenengan kula aturi tindak saking ngriki, margi pangwaos panjenengan ngungkuli pangwaos kula sanget."

17
 וַיִּלְךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּשָּׁב גֵּרָר בְּנַחֲל- וַיִּנְיֶן וַיִּשָּׁב
 Lan-késah saking-mrika Iskak ingkang Lan-nyipeng ing-sungapan- Gerar Lan-dedalem ing-ngriki
[H3212](#) [H8033](#) [H3327](#) [H2583](#) [H1642](#) [H3427](#) [H8033](#)

Rama Iskak tumuli tindak saka kono banjur ngadegake tarube ana ing lebake Gerar, sarta dedalem ana ing kono.

18
 וַיִּשָּׁב יִצְחָק וַיִּנְחָפֶר וַיִּתְחַפֵּר אֶת- בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
 Lan-wangsul Iskak Lan-ngedhuk dhateng- sumur-sumur toya ingkang dipunkedhuk
[H7725](#) [H3327](#) [H2658](#) [H0853](#) [H0875](#) [H4325](#) [H2658](#)

בֵּימֵי אֲבְרָהָם אָבִיו וַיִּסְתָּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרַי מוֹת
 ing-dinten-dinten Abraham ramanipun lan-dipunurugi tiyang-Filistin sasampunipun séda
[H3117](#) [H0085](#) [H0001](#) [H6430](#) [H4194](#)

אֲבְרָהָם וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת כְּשֵׁמֹת אֲשֶׁר-
 Abraham Lan-nyebat dhateng-piyambakipun nami-nami kados-nami-nami ingkang-
[H0085](#) [H7121](#) [H8034](#) [H8034](#) [H8034](#)

קָרָא לְהֵן אָבִיו :
 dipunsebat dhateng-piyambakipun ramanipun
[H7121](#) [H0001](#)

Sawuse mangkono banjur ndhudhuk sumur-sumur kang biyen wus didhudhuk nalika sugenge Rama Abraham kang rama, sarta wus padha dipateni dening wong Filisti sasedane Rama Abraham; sumur-sumur mau padha dijenengake kaya jeneng kang biyen wus diparingake dening kang rama.

מִים	בְּאֵר	שֵׁם	וְיִמְצְאוּ	בְּנֻחַל	יִצְחָק	עַבְדֵי	וְיִחְפְּרוּ	19
toya	sumur	ing-ngriku	Lan-manggih-	ing-sungapan	Iskak	abdi-abdi-	Lan-ngedhuk	
H4325	H0875	H8033	H4672		H3327	H5650	H2658	

תַּיִם:
gesang

Nalika para abdine Rama Iskak padha ndhudhuki ing lebak kono, padha nemu sumber kang banyune mancur-mancur mumbul-mumbul.

הַמַּיִם	לְנוֹ	לְאִמָּר	יִצְחָק	רַעֲיוֹ	עַם	גֵּרָר	רַעֲיוֹ	וְיִלְיִבוּ	20
toya	kagungan-kula	ngendika	Iskak	pangon	kaliyan-	Gerar	pangon	Lan-pasulayan	
H4325		H0559	H3327	H7473		H1642	H7473	H7378	

עַמּוֹ:	הַתְּעִשְׂקוֹ	כִּי	עֵשֶׂק	הַבְּאֵר	שֵׁם	וַיִּקְרָא	
kaliyan-piyambakipun	piyambakipun-pasulayan	amargi	Esèk	sumur-punika	nami-	Lan-nyebat	
	H6229		H6230	H0875	H8034	H7121	

Para pangon ing Gerar banjur padha grejegan karo para pangone Rama Iskak, ujure: “Banyu iki aku sing nduweni.” Rama Iskak maringi jeneng sumur mau: Esek, marga ana ing kono padha grejegan karo panjenengane.

שְׂמֵהּ	וַיִּקְרָא	עָלֶיהָ	גַּם	וְיִלְיִבוּ	אַחֲרַת	בְּאֵר	וְיִחְפְּרוּ	21
namanipun	Lan-nyebat	bab-punika	ugi-	Lan-pasulayan	sanès	sumur	Lan-ngedhuk	
H8034	H7121		H1571	H7378	H0312	H0875	H2658	

שִׁטְנָה:
Sitna
[H7856](#)

Tumuli padha ndhudhuk sumur liyane, kang iya dadi grejegan uga, mulane sumure diparingi jeneng Sitna.

עָלֶיהָ	רְבוּ	וְלֹא	אַחֲרַת	בְּאֵר	וְיִחְפְּרוּ	מִשָּׁם	וַיִּעֲתֵק	22
bab-punika	pasulayan	lan-mboten	sanès	sumur	Lan-ngedhuk	saking-mrika	Lan-pindah	
	H7378	H3808	H0312	H0875	H2658	H8033	H6275	

הַרְחִיב	עָתָה	כִּי	וַיִּאמֶר	רְחֹבוֹת	שְׂמֵהּ	וַיִּקְרָא	
sampun-nggiyaraken	sapunika	amargi-	Lan-ngendika	Rehobot	namanipun	Lan-nyebat	
H7337	H6258		H0559	H7344	H8034	H7121	

בְּאֶרֶץ:	וּפְרִינוּ	לְנוֹ	יְהוּוָה
ing-tanah	lan-kita-woh	kangge-kula	Yéhuwah
H0776	H6509		H3068

Rama Iskak banjur pindhah saka ing kono sarta ndhudhuk sumur liyane, nanging ora nganti dadi grejegan. Sumur iku diparingi jeneng: Rehobot, dene pangandikane: “Saiki Sang Yehuwah wus maringi ombèr marang kita, temahan kita padha bisa bebrananan ana ing tanah kene.”

שָׁבַע: בְּאֵר	מִשָּׁם	וַיַּעַל	23
Bèrsyeba	saking-mrika	Lan-mingah	
H0884	H8033	H5927	

Saka ing kono Rama Iskak tindak menyang ing Bersyeba.

אָנְכִי וַיֵּאמֶר הַהוּא בְּלִילָה יְהוָה אֱלֹוֹי וַיֵּרָא
 Kawula Lan-ngendika punika ing-dalu Yéhuwah dhateng-piyambakipun Lan-ngatingal
[H0595](#) [H0559](#) [H1931](#) [H3915](#) [H3068](#) [H0413](#) [H7200](#) 24

אֶתְּךָ אֶמְרֵי אֱבְרָהָם אֱלֹהֵי
 kaliyan-panjenengan amargi- ajrih sampun- rama-panjenengan Abraham Gusti-Allah
[H0854](#) [H3372](#) [H0408](#) [H0001](#) [H0085](#) [H0430](#)

זָרַעְךָ וְאֶת-וְהַרְבִּיתִי וּבְרַכְתִּיךָ אָנְכִי
 turun-panjenengan dhateng- lan-nganakaken lan-Kawula-badhé-mberkahi-panjenengan Kawula
[H2233](#) [H0853](#) [H1288](#) [H0595](#)

בְּעֶבֶר אֱבְרָהָם עַבְדִּי:
 abdi-Kawula Abraham jalaran
[H5650](#) [H0085](#) [H5668](#)

Ing bengi iku banjur diketingali dening Sang Yehuwah sarta dipangandikani: “Ingsun iki Allahe bapakira Abraham, sira aja wedi, marga Ingsun nunggil kalawan sira lan sira bakal Sunberkahi, turunira bakal Suntangkar-tangkarake, marga saka Abraham abdiningsun.”

שָׁם וַיֵּט-יְהוָה בְּשֵׁם וַיִּקְרָא מִזְבֵּחַ שָׁם וַיִּבֶן
 ing-ngriku Lan-mbenthang- Yéhuwah ing-asma Lan-nyebat misbèah ing-ngriku Lan-yasa
[H8033](#) [H5186](#) [H3068](#) [H8034](#) [H7121](#) [H4196](#) [H8033](#) [H1129](#) 25

בְּאֵר: יִצְחָק עַבְדֵי-שָׁם וַיִּכְרו-אֶהְלוֹ
 sumur Iskak abdi-abdi- ing-ngriku Lan-ngedhuk- tarubipun
[H0875](#) [H3327](#) [H5650](#) [H8033](#) [H0168](#)

Sawuse mangkono Rama Iskak tumuli ngadegake misbyah sarta memuji asmane Sang Yehuwah. Iya ana ing kono anggone nancebake tarube lan para abidine banjur padha ndhudhuk sumur.

וּפִיכֹל וּמִרְעֵהוּ וְאַחֲזַת מְגֵרָר אֱלֹוֹי הַלָּךְ וַאֲבִימֶלֶךְ
 lan-Pikhol mitra lan-Ahuzat saking-Gerar dhateng-piyambakipun tindhak Lan-Abimèlèk
[H6369](#) [H4828](#) [H0276](#) [H1642](#) [H0413](#) [H1980](#) [H0040](#) 26

זָבָא: שָׂר-
 wadya-bala pangageng-
[H8269](#)

Kacarita Sang Prabu Abimelekh rawuh saka Gerar martuwi kadherekake Ahuzat mitrane lan Pikhol senapatine.

בְּאַתָּם מְדוּעַ אֱלֹהִים יִצְחָק וַיֵּאמֶר
 panjenengan-rawuh kening-menapa Iskak dhateng-piyambakipun Lan-ngendika
[H0935](#) [H4069](#) [H3327](#) [H0413](#) [H0559](#) 27

מֵאַתְכֶם: וְתִשְׁלַחֵנִי אֵתִי שְׁנֵאתֶם וְאַתֶּם אֱלֹוֹי
 saking-panjenengan lan-ngutus-kula kula sengit lan-panjenengan dhateng-kula
[H0854](#) [H7971](#) [H0853](#) [H8130](#) [H0413](#)

Rama Iskak tumuli matur: “Punapaa panjenengan sami rawuh manggihi kula, panjenengan rak sami sengit dhateng kula ta, malah sampun sami panjenengan tundhung saking wewengkon panjenengan?”

עֲמִידָה וַיֵּאמְרוּ רְאוּ רְאוּ רְאוּ
 kaliyan-panjenengan Yéhuwah wonten bilih- kula-ningali ningali Lan-ngendika
[H3068](#) [H1961](#) [H7200](#) [H7200](#) [H0559](#) 28

בֵּינֵינוּ בֵּינוֹתֵינוּ אֶלֶּה גֹּאֵל תְּהִי וַיֵּאמֶר
 antawisipun-kula antawisipun-kula sumpah mugu mugia-wonten Lan-kula-ngendika
[H0996](#) [H0996](#) [H0423](#) [H4994](#) [H1961](#) [H0559](#)

עֲמִידָה: וּבְיַנְיָהּ
 kaliyan-panjenengan prejanjian lan-mugia-damel-prejanjian lan-panjenengan
[H1285](#) [H3772](#) [H0996](#)

Pangandikane para tamune: “Kula sampun sami nyumerepi piyambak, bilih Sang Yehuwah nunggil kaliyan panjenengan, milanipun kula sami rerembagan: Prayogi manawi kita sami supaosan, ing antawisipun kula kaliyan panjenengan, prayoginipun kula sami damel prajanjian kaliyan panjenengan.

אִם- 29
 תַעֲשֶׂה תַעֲשֶׂה
 עָנּוּ dhateng-kula
 רָעָה awon
 כְּאִשְׁרָיִךְ kados-ingkang
 לֹא mboten
 bilih-panjenengan-nindakaken
[H3808](#)

נְנַעֲנִיךָ kula-ndemèk-panjenengan
 וְכַאֲשֶׁר lan-kados-ingkang
 עֲשִׂינוּ kula-tindakaken
 עָמַדְתָּ dhateng-panjenengan
 נָמַנְתָּ namung-
[H7535](#) [H5060](#)

טוֹב sae
 וְנִשְׁלַחְתָּךְ lan-ngutus-panjenengan
 בְּשָׁלוֹם kanthi-tentrem
 אֲתָה panjenengan
 עָתָה sapunika
 בְּרוּךְ ingkang-binerkahan
[H1288](#) [H6258](#) [H7965](#) [H7971](#)

יְהוָה:
 Yéhuwah
[H3068](#)

Sampun ngantos panjenengan nandukaken piawon dhateng kula, kadosdene anggen kula inggih sami boten ngganggu damel dhateng panjenengan, malah kula tansah nandukaken kasaenan dhateng panjenengan, panjenengan kula lilani tindak kalayan tentrem; sapunika rak panjenengan ingkang kaberkahan dening Sang Yehuwah!”

וַיַּעַשׂ 30
 לָהֶם kangge-piyambakipun
 מִשְׁתָּהּ pahargyan
 וַיֹּאכְלוּ Lan-dhahar
 וַיִּשְׁתּוּ: lan-ngunjuk
[H8354](#) [H0398](#) [H4960](#)

Tamune banjur padha diaturi pasugatan, sarta tumuli padha dhahar lan ngunjuk.

וַיִּשְׂכְּמוּ 31
 בִּבְקֶרֶךְ ing-enjing
 וַיִּשְׁבְּעוּ Lan-sumpah
 אִישׁ tiyang
 דְּחֹתָם dhateng-sadherèk
 וַיִּשְׁלַחְתֶּם Lan-ngutus
 יִצְחָק Iskak
[H3327](#) [H7971](#) [H0251](#) [H0376](#) [H7650](#) [H1242](#) [H7925](#)

וַיִּלְכוּ Lan-késah
 מֵאֲתָוֶיךָ saking-piyambakipun
 בְּשָׁלוֹם: kanthi-tentrem
[H7965](#) [H0854](#) [H3212](#)

Esuke isih umun-umun banjur padha supaosan. Sawuse mangkono Rama Iskak ngutapake tamune kondur banjur padha bidhal nilar panjenengane klawan becik.

וַיְהִי 32
 בַּיּוֹם ing-dinten
 תְּהִיא punika
 וַיִּבְאוּ Lan-rawuh
 עַבְדֵי abdi-abdi
 יִצְחָק Iskak
 וַיִּמְרִיגוּ Lan-maringi-pirsa
[H5046](#) [H3327](#) [H5650](#) [H0935](#) [H1931](#) [H3117](#) [H1961](#)

לְוֹ dhateng-piyambakipun
 עַל- bab-
 אֲדוֹת prakawis
 הַבָּאֵר sumur
 אִשְׁרָיִךְ ingkang
 הַפָּרוּ dipunkedhuk
 לַאֲמָרוֹ Lan-ngendika
[H0559](#) [H2658](#) [H0875](#) [H0182](#)

לְוֹ dhateng-piyambakipun
 מִצָּאֵנוּ Kula-manggih
 מֵיִם: toya
[H4325](#) [H4672](#)

Kacarita ing dina iku uga para abdine Rama Iskak teka ngaturi kabar bab anggone wus padha ndhudhuk sumur, ature: “Kula sampun sami angsal toya.”

עַד	שְׁבַעבְּאָר	הַעִיר	שֵׁם-	בֶּן	עַל-	שְׁבַעָה	אֲתָהּ	וַיִּקְרָא	33
ngantos	Bèrsyeba	kitha-punika	nami-	punika	Pramila-	Syiba	piyambakipun	Lan-nyebat	
H5704	H0884		H8034			H7656	H0853	H7121	

ס	הַזֶּה:	הַיּוֹם
S	punika	dinten
	H2088	H3117

Sumur iku tumuli diparingi jeneng: Syeba, mulane nagara kono ketelah aran Bersyeba nganti saiki.

יְהוּדִית	אֶת-	אִשָּׁה	וַיִּקַּח	שָׁנָה	אֲרַבְעִים	בֶּן-	עֵשָׂו	וַיְהִי	34
Yehudit	dhateng-	garwa	Lan-mendhet	taun	sekawan-dasa	putra-	Esau	Lan-dados	
H3067	H0853	H0802	H3947	H8141	H0705		H6215	H1961	

הַחֲתָי:	אֵילֹן	בֶּת-	בְּשֵׁמֶת	וְאֶת-	הַחֲתָי	בְּאָרִי	בֶּת-
tiyang-Het	Elon	putra-èstri-	Basemat	lan-dhateng-	tiyang-Het	Beer	putra-èstri-
H2850	H0356	H1323	H1315	H0853	H2850	H0882	H1323

Nalika Esap umur patang puluh taun banjur rabi oleh Yudhit, anake Beer, wong Het, lan Basmat anake Elon uga wong Het.

ס	וַיִּלְבַּקָּהּ:	לְיִצְחָק	רוּחַ	מְרַת	וַתְהַיָּיַן	35
S	lan-dhateng-Ribkah	dhateng-Iskak	roh	kasusahan	Lan-dados	
	H7259	H3327	H7307	H4786	H1961	

Wong loro iku ndadekake sekeling galihe Rama Iskak lan Ibu Ribkah.